

R

REVEIL-SERIE

CHRISTUS BIDT
VOOR ZIJN VIJANDEN

ABRAHAM HELLENBROEK

No. 551

JANUARI 2019

ABRAHAM HELLENBROEK

Abraham Hellenbroek werd geboren te Amsterdam op 3 december 1658. Hij was de zoon van de koopman Johannes Hellenbroek en Elisabeth Kluft. Thuis ontving hij een godsdienstige opvoeding.

Aan de Illustre School in Amsterdam volgde hij voorbereidend onderwijs, waarna hij in 1677 theologie ging studeren aan de universiteit van Leiden. Na de voltooiing daarvan werd hij in 1682 tot predikant bevestigd in zijn eerste gemeente Zwammerdam. Vervolgens diende hij de gemeenten van Zwijndrecht (1691), Zaltbommel (1694) en Rotterdam (1695). Toen hij nog in Zwammerdam stond, trouwde hij op 21 februari 1690 te Rotterdam met Geertruida van der Hoeven, dochter van Nicolaas van der Hoeven, koopman en regerend schepen te Rotterdam. In 1728 ging Hellenbroek met emeritaat. Hij overleed in Rotterdam op 16 december 1731. Zijn vrouw overleefde hem meer dan twintig jaar, zij overleed in 1753.

Abraham Hellenbroek werd in aanvang getypeerd als coccejaan, maar na een geestelijke

ommekeer, die omstreeks 1690 plaatsvond, koos hij voor de Voetiaanse stroming in de kerk. Hij was een befaamd prediker. Sommigen (o.a. Melchior Leydekker en Johannes à Marck) beschouwden hem als de bekwaamste kanselredenaar van zijn tijd. Zijn prediking kenmerkte zich door een sterke analyse van de tekst. Daarbij was hij niet afkerig van vergeestelijking van bijbelteksten, zoals o.a. blijkt uit zijn verklaring van het Hooglied. In de toepassing legde Hellenbroek meestal grote nadruk op de praktijk van de godzaligheid. Hij pleitte zeer voor levensheiliging, besteedde aandacht aan de actualiteit en toonde zich zo een praktische en pastorale zielzorger. Vooral in zijn tijdpreken ijverde hij voor een reformatie van de zeden onder het volk en de dienaren van overheid en kerk. Van zijn diaconale instelling getuigt het feit dat hij giften inzamelde voor de Hugenenoten op de Franse galeien. De giften droeg hij over aan de Waalse diaconie in Rotterdam.

Opvallend is zijn irenische visie op de Joden. In zijn werk “De evangelische Jesaja” beschouwt hij hen als de stam waarop de hei-

denen zijn geënt; bekeerde Joden en bekeerde heidenen vormen de Kerk van het Nieuwe Testament.

Al in zijn eerste gemeente beijverde Hellenbroek zich voor de verbetering van de catechese. Dat leidde in 1706 tot de uitgave van een geheel nieuw catechisatieboekje, getiteld: “Voorbeeld der goddelijke Waarheden”. Het beleefde tientallen herdrukken, en wordt tot op vandaag gebruikt in vele gemeenten. Er verscheen in de zestiger jaren van de vorige eeuw ook een hertaalde uitgave: “De Geloofsleer voor onze christelijke jeugd” (Oostburg z.j.). Tijdens zijn leven verschenen zijn prekenbundels “De evangelische Jesaja” (1701-1703) en “Het Hooglied van Salomon” (1718-1720). Na zijn overlijden werden nog enkele prekenbundels van hem voor de pers gereed gemaakt door zijn neef Frederik Hendrik Hellenbroek, namelijk “Bijbelse Keurstoffen” in twee delen (1733-1734), “De kruis triomf van Vorst Messias” (1737), en “Nuttige Mengelstoffen” (1742). Naar het oordeel van deze neef stelde Abraham Hellenbroek in zijn preken alleen die zaken aan de orde die in het kader van een

zorgvuldige exegese echt gezegd moesten worden. Daardoor vielen zijn preken niet lang uit.

Bron: Biografisch Lexicon voor de geschiedenis van het Nederlandse Protestantisme, deel 5, pg. 237-238.

De hiernavolgende preek is herschreven in de taal en stijl van het hedendaagse Nederlands. Ze is afkomstig uit het boek “De kruis triomph van Vorst Messias” (1737), ofte de verhandelingen over het lyden, sterven en begraven van den Heiland der uitverkoren wereld, den Heere Jezus Christus, volgens overeenstemminge der vier Euangelisten in deszelfs oogwit verklaart, toegepast en gepredikt, door den eerwaarden en nu zaligen heere Abraham Hellenbroek, in zyn e. leven bedienaar des H. Euangeliums te Rotterdam. Het is de veertigste preek uit de tweede druk van 1745.

CHRISTUS BIDT VOOR ZIJN VIJANDEN

door

ABRAHAM HELLENBROEK

*“En Jezus zeide: Vader, vergeef het
hun, want zij weten niet wat zij doen.”*

Lukas 23:34

Het is ontegensprekelijk waar dat de Zaligma-ker Jezus Christus door Zijn Vader al in de eeu- wige vreederaad is aangesteld om drie ambten op Zich te nemen. Hij moest Profeet, Priester en Koning zijn van Zijn uitverkorenen. Daarom is Hij in de volheid van de tijd uitgezonden en hiervoor bekwaam gemaakt. In deze drie ambten moest de zaligheid van de gelovigen uitgewerkt worden, en deze ambten waren ook nodig om de verlostte gelovigen in de kracht van Christus te bewaren.

Christus was daarom in alle voorafgaande eeu- wen door de profeten van het Oude Testament

al aangekondigd door middel van beloften. Mozes had al gezegd: *‘Een Profeet uit het midden van u, uit uwe broederen, als mij, zal u de HEERE, uw God, verwekken; naar Hem zult gij horen’* (Deuteronomium 18:15). De profetie van David luidde: *‘De HEERE heeft gezworen, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt Priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek’* (Psalm 110:4). En God de Vader Zelf had getuigd: *‘Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over Sion, de berg Mijner heiligheid’* (Psalm 2:6). Zo is Hij beloofd, en zo heeft Hij in de kracht van deze drie ambten ook de gelovigen van het Oude Testament in de heerlijkheid gebracht. Maar zo, in de uitoefening van deze drie ambten, heeft Hij Zich bij Zijn komst in het vlees ook daadwerkelijk geopenbaard. Als Profeet predikte Hij Zélf de leer van de waarheid, als Priester kwam Hij Zélf om te offeren en te bidden voor Zijn uitverkorenen, en als Koning om over hen te regeren en hen te beschermen. We hoeven nu niet aan te tonen dat dit alles tijdens Zijn hele leven op aarde en ook in Zijn lijden aan het einde daarvan van tijd tot tijd

heel duidelijk naar voren kwam. Maar het is vooral opmerkelijk dat Christus deze drie ambten ook ten volle heeft laten uitkomen toen Hij al aan het kruis hing. Aan dat kruis heeft Hij duidelijk laten uitkomen dat Hij én Koning én Profeet én Priester was.

Wat liet het opschrift boven Zijn hoofd dit duidelijk zien! Gods voorzienigheid bestuurde het zo dat aan het kruis zelf tot uitdrukking kwam dat deze opgehangen Man door God tot *Koning* was gezalfd. Er was immers geschreven: ‘Jezus de Nazarener, de Koning der Joden’.

Hij is daar echter niet alleen als Koning te zien, maar ook als *Profeet* en *Leraar*. Met Zijn stervende mond predikt Hij immers aan een moordenaar nog de zaligheid. En vóór Hij de geest geeft, verkondigt Hij tot hun geruststelling nog één keer het grote Evangeliewoord, die blijde boodschap: ‘Het is volbracht!’

Maar aan het kruis laat Hij Zich vooral als *Hogepriester* zien, want Hij offert daar en bidt. Hij laat Zich daar zien als het Lam Gods Dat de zonde der wereld wegneemt (Johannes 1:19). Hij offert Zichzelf en geeft Zich over

tot een verzoening voor de zonden van Zijn uitverkorenen – zonden die Hij wegdraagt aan het kruishout. En terwijl Hij Zichzelf opoffert, is Hij ook bezig om te bidden. Hij stort Zijn smekingen uit voor de Vader en bidt zelfs voor hen die Hem kruisigden om de vergeving van hun gruwelijke misdaden. Zo laat Hij aan het kruis zien dat Hij een volmaakte Hogepriester is – een Hogepriester die Zichzelf offert en voorbede doet bij de Vader.

Dit alles wordt heel nadrukkelijk in onze tekst en het verband daarvan aan de orde gesteld. In een eerdere preek zagen we Hem in het opschrift van het kruis als Koning. We zullen Hem hierna nog als Profeet horen prediken, maar nu ontmoeten we Hem als een volmaakte Hogepriester. Terwijl Hij Zichzelf als een offer aanbiedt, komt Hij ook toe aan dat andere onderdeel van Zijn priesterambt: Hij bidt voor Zijn vijanden.

Kom, gelovigen, hoor hier uw Jezus vanaf het kruis. Zijn stervende lippen druppen nog van genade, en Hij sterft terwijl Hij nog spreekt.

Zolang Hij in de wereld is, is Hij bezig in het werk van Zijn Vader, totdat Hij de geest geeft en kan zeggen: ‘Het is volbracht.’ De laatste woorden van iemand op zijn sterfbed, maar vooral de woorden die door martelaren en bloedgetuigen van Christus bij hun dood zijn uitgesproken, krijgen altijd veel aandacht. Ze worden daarom meestal nauwkeurig in de boeken opgeschreven. Wat is het groot dat de pen van de heilige mannen Gods zo nauwkeurig de laatste woorden uit de mond van deze grootste Martelaar hebben opgeschreven. En met nog grotere nauwgezetheid behoren wij die woorden in ons hart te bewaren.

Er zijn zeven laatste woorden van Jezus, die in Gods Kerk altijd in hoog aanzien stonden. Ik zal ze hier even kort benoemen. Het eerste kruiswoord vinden we in onze tekst, waarin Jezus bidt voor Zijn vijanden en zegt: ‘*Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen.*’ Het tweede woord zegt Jezus tot de moordenaar: ‘*Voorwaar, zeg Ik u: Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn*’ (Lukas 23:43). Het derde kruiswoord spreekt Hij uit tegen Zijn

moeder en Johannes: *'Vrouw, zie uw zoon.'* En dan wendt Hij Zich tot Johannes en zegt: *'Zie, uw moeder'* (Johannes 19:26-27). Het vierde woord lezen we in Mattheüs 27:46, waar Jezus klagend uitroept: *'Eli, Eli, lama sabachthani'*, dat is: *'Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?'* Het vijfde horen we in Zijn klacht tot de omstanders: *'Mij dorst'* (Johannes 19:28). In het zesde kruiswoord getuigt Hij tegenover God en mensen: *'Het is volbracht'* (Johannes 19:30). En in het zevende zorgt Hij ten slotte voor Zijn ziel als Hij zegt: *'Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest'* (Lukas 23:46). De kerkvaders hebben deze zeven laatste woorden vergeleken met de zeven lampen op de gouden kandelaar in het heiligdom; ook wel met de zeven bazuinen waardoor de muren van Jericho instortten; of met de zeven pilaren in het huis van de opperste Wijsheid (Spreuken 9:1); of ten slotte met de belletjes aan het kleed van Aäron, tijdens het klinken waarvan de hogepriester geofferd en gebeden heeft. Welnu, gelovigen, de laatste opdrachten van ouders

en lieve vrienden op hun sterfbed neemt men hoogst ernstig. Maar hier ligt uw liefste Vriend, uw Bruidegom, uw Broeder als het ware op de doodsbaar van het kruis. Sta stil onder deze predikstoel waarop zoveel pijn geleden werd, en luister naar deze Gezant uit de hemel. In Zijn ergste doodsnoed spreekt Hij met een hart vol liefde nog woorden van leven. De slang in de boom bracht ons in de eerste Adam al sprekend de dood, maar hier roept de tweede Adam ons vanaf de kruisboom het leven toe.

In de woorden van onze tekst letten we op twee zaken:

1. De Bidder, dat is de Heere Jezus.
2. De inhoud van Zijn gebed.

Daarbij zien we eerst de aanspraak van de biddende Jezus: ‘*Vader*’, vervolgens de bede zelf: ‘*vergeef het hun*’, en ten slotte de reden voor dit gebed: ‘*want zij weten niet wat zij doen*’.

1.

We letten eerst op de Bidder Zelf: ‘en Jezus zeide’.

Jezus is zeer vermoeid en afgemat, en lijdt ondraaglijke en voor ons onvoorstelbare pijn. Die werd veroorzaakt door de al eerder gegeven geselslagen en door de doornenprikkels, en nu hangt Hij daar, terwijl Zijn handen en voeten doornageld zijn met scherpe spijkers. Wees er verwonderd over dat deze Jezus nog kan bidden. Hij kan Zijn handen niet vouwen doordat ze aan de dwarsbalk gespijkerd zijn, maar Hij bidt met Zijn mond en met uitgestrekte armen. Het is opmerkelijk dat er onder de zeven laatste woorden drie gebeden zijn. Het eerste gebed is onze tekst; het tweede is het middelste kruiswoord: ‘*Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?*’; en het derde is het laatste woord aan het kruis: ‘*Vader, in Uw handen beveel Ik Mijn geest*’. Zijn eerste woord aan het kruis is dus een gebed – zodra Hij begint te spreken, bidt Hij.

Jezus had vele redenen om toornig te zijn op de boosaardige mannen die Hem vervolgen.

Hij ziet een woedende massa mensen voor Zich die naar Zijn bloed dorsten. Zijn beulen zijn ondertussen aan het dobbelen om Zijn kleren, en Zijn vijanden lasteren Hem en gaan met woedende wreedheid tekeer. Is het dan geen wonder dat Hij nog kan bidden? Dat ziet men hier echter gebeuren. Jezus bidt als een zachtmoedig lam onder zoveel wolven, en zegt: ‘Vader’.

2.

Maar nog verwonderlijker is de inhoud van Zijn gebed. ‘Vader’, zegt Hij, ‘vergeef het hun’. Hij geeft God de naam Vader, maar met veel meer kracht dan wij in het Onze Vader. God heeft immers tot niemand van de engelen, of van de mensen zo mag ik wel toevoegen, gezegd: ‘Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U gegeneerd’ (Hebreeën 1:5). Hij noemt God Zijn eigen Vader. Deze was immers Zijn eeuwige, natuurlijke Vader door een eeuwige generatie. Hij had dus het natuurlijke recht om deze Naam te gebruiken. Hij zegt ‘Vader’ om verschillende redenen.

- a. Hij wil God bewegen Zijn gebed te verhooren. Het gebruik van deze Naam doet een beroep op het medelijden en de goede gunst van de Vader. Dat zijn immers de eigenschappen van een vader tegenover zijn zoon. ‘Mijn Vader, Mijn Vader, hebt U nog enige liefde voor Uw Zoon Die hier hangt onder het gewicht van Uw toorn tegen de zondaar? Mijn Vader, laat Mij dit nog stervend van U ontvangen, o Vader, Vader!’
- b. Hij wil laten zien dat Hij te midden van al de gruwelijkheid van Zijn lijden nog op God vertrouwt. Alle smaad en pijn die op Hem waren gekomen, hadden Zijn vertrouwen nog niet tenietgedaan. Terwijl Hij onder de vloek van de wet ligt die de zondaar moet treffen, is Hij er toch nog van verzekerd dat God Zijn Vader blijft. Daarom vraagt Hij: *‘O Vader, Gij zijt het immers Die Mij hebt doen vertrouwen, zijnde aan de borsten Mijner moeder. Op U ben Ik geworpen van de baarmoeder af; van de buik Mijner moeder aan zijt Gij Mijn God’* (Psalm 22:10-11).
- c. Zelfs aan het kruis wil Hij het oordeel van de Joodse raad krachteloos maken. Men had Hem daar immers een godslasteraar genoemd, omdat

Hij Zich bekendmaakte als Gods Zoon. En nu houdt Jezus in de uiterste doodsnoed nog staande dat Hij werkelijk Gods Zoon is en dat God Zijn Vader is. In doodsnoed – welnu, wanneer verdient men meer geloof, wanneer spreekt men oprechter, wanneer zal men zich minder verontreinigen door leugentaal dan juist in die nood? De Joden mogen denken dat het anders zal zijn nu Hij aan het kruis hangt – wat ze ook nog zullen uitspreken: ‘Als U Gods Zoon bent, kom dan van het kruis af’ – maar toch neemt het kruis die eer niet van Hem af. ‘Ja’, roept Jezus hen toe, ‘Ik ben Gods Zoon’, en daarom zegt Hij: ‘Vader’.

d. Het is ook in overeenstemming met wat Hij vraagt. ‘Vader’ is een naam die ontferming uitdrukt – *‘gelijk zich een vader ontfermt over de kinderen’* (Psalm 103:13). Jezus vraagt hier dan ook om ontferming en vergeving. Bovendien drukt Hij hiermee ook Zijn eerbied uit voor Zijn Vader en geeft Hij aan dat alleen Zijn Vader Degene is tot Wie Hij bidt. Tegen Hem alleen was gezondigd, Hij alleen kon vergeven – en daarom zegt Hij terecht ‘Vader’.

Maar wie zou nu denken dat een zoon zijn vader om vergeving gaat vragen voor hen die zowel deze vader als deze zoon verschrikkelijk beledigd hebben? Dat doet hier echter de Zoon van God. ‘Vader’, zegt Hij, ‘vergeef het hun.’ Hij was door de Vader aan het kruis gehecht tot verzoening van zondaren, en Hij spreekt aan het kruis met de Vader ook over verzoening. Men zou zich kunnen afvragen of de Heere Jezus Zelf geen vergeving kon schenken. Ja, dat wel, maar Hij bidt hier in Zijn staat van vernedering, en daarin heeft Hij de eer van alle goddelijke daden in het bijzonder aan Zijn Vader willen opdragen. Bovendien wil Hij als Middelaar laten zien dat Hij tussen God en de zondaar in staat. Hij is niet in toorn ontstoken tegen Zijn beulen, Hij is niet verbolgen op Zijn vijanden, Hij roept niet om wraak, Hij dreigt niet met oordelen. Het is als in 2 Kronieken 24:22 waar over Zacharia wordt gezegd: *‘De HEERE zal het zien en zoeken’*. Het gaat hier zoals Petrus daarover schrijft: *‘Die toen Hij gescholden werd, niet terugschold, en toen Hij leed, niet dreigde, maar gaf het over aan Hem,*

Die rechtvaardig oordeelt' (1 Petrus 2:23). Zijn bloed spreekt ook in dit opzicht betere dingen dan het bloed van Abel (Hebreeën 12:24). Hij roept juist om vergeving: 'Vader, vergeef het hun'.

Hij geeft niet alleen de wraak op, maar beveelt bij God juist hun zaligheid aan. Zo laat Hij zien dat Hij is als een zachtmoedig lam dat naar de slachtbank geleid wordt en Zijn mond opendoet niet tegen maar juist vóór Zijn scheerders (zie Jesaja 53:7). Het was immers geprofeteerd dat Hij de zonden van velen zou dragen en voor de overtreders zou bidden (Jesaja 53:12). Het was ook Zijn eigen bevel: *'Heb uw vijanden lief; zegen ze die u vervloeken; doe wel aan hen die u haten; en bid voor hen die u geweld doen en die u vervolgen'* (Mattheüs 5:44). Daarom vervult Hij hier zowel de ene als de andere profetie en zegt: 'Vader, vergeef het hun, reken hun deze zonde niet toe. Wil hierom voor hen de deur tot berouw en bekering niet toesluiten. Laat hen niet door een plotseling verderf en door oneindige verharding en verwerping omkomen. Nee, Vader, vergeef, vergeef het

hun.’ Hij had het gezegd en Hij brengt het ook in praktijk. Hij is niet als een prediker die wel wat zegt maar het vervolgens niet doet. Hij is niet als iemand die lasten oplegt, maar ze zelf niet aanraakt.

Wat is de Zaligmaker hier wonderlijk in Zijn liefde voor mensen. Hij had genoeg redenen om te klagen over Zijn eigen pijn, maar Hij ziet van Zijn lijden af en is bezorgd om de zaligheid van Zijn vijanden. Hij denkt eraan dat God Zijn Zoon niet in de wereld gezonden heeft opdat Hij de wereld zou veroordelen, maar opdat de wereld door Hem behouden zou worden (zie Johannes 3:17).

Maar nu zou iemand kunnen denken dat Jezus hier tegen de wil van Zijn Vader in bidt. Hij wist immers wel dat de goddelijke wraak hun boven het hoofd hing. Hij wist dat het in Gods raadsbesluit lag de Joden zelf door de Romeinen uit te roeien vanwege dit uitroeien van de Messias, en hun tempel, hun stad en hun land te laten verwoesten. Hij wist dat ze overgegeven zouden worden aan

een verharding zonder bekering. Hij wist dat ze als een vervloekt volk verworpen zouden worden en dat ze als ballingen door de hele wereld heen verstrooid zouden worden. Hij wist dat het hun niet vergeven zou worden, maar waarom kan Jezus dit dan toch bidden? Is dit gebed dan wel verhoord, want de Vader verhoort de Zoon immers altijd?

We antwoorden hierop dat we deze voorbede op twee manieren kunnen bezien: Jezus bidt hier als een Mens, én Hij bidt als Hogepriester.

a. Hij bidt als een Mens Die door menselijk medelijden en barmhartigheid bewogen wordt. Hij bidt dan in opdracht van de wet van de liefde, die Hij behoort na te komen, wat hij op deze manier ook heel duidelijk heeft gedaan. Hij bidt voor Zijn vijanden omdat ze Zijn naasten zijn. Hij moest dus wel bidden, maar dan niet volgens Gods verborgen maar volgens Zijn geopenbaarde wil, die Hem verplichtte ook Zijn vijanden lief te hebben. Zo kan Hij voor al Zijn vijanden zonder uitzondering gebeden hebben, behalve voor hen die tegen de Heilige Geest gezondigd hebben. Voor

die laatsten moet men niet meer bidden. Een gebed als dit hoeft niet beslist verhoord te worden, omdat het volgens Gods geopenbaarde wil gebeurt; bij zo'n gebed wordt altijd verondersteld dat de verhoring overeenstemt met Gods verborgen wil. Zo'n gebed was ook het gebed van Jezus in de hof: *'Mijn Vader, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt'* (Mattheüs 26:39). Zo zou Jezus ook hier, terwijl Hij voor Zijn vijanden bidt, Zich onderwerpen aan het goddelijke welbehagen.

b. Men kan ook zeggen dat Jezus hier bidt als Hogepriester, en dan wordt Hij altijd verhoord, omdat dit gebed op Zijn verdiensten is gefundeerd. Het gebed is dan meer een eis dan een gebed – een eis waartoe Hij gerechtigd is uit kracht van Zijn verzoening. Maar dan heeft Jezus niet voor allen zonder onderscheid gebeden, maar alleen voor hen die Hij uit deze schare mensen uitverkoren had. Hij zegt immers ook: *'Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor hen die Gij Mij gegeven hebt, want zij zijn Uwe'* (Johannes 17:9). Hij

bidt hier echter zonder onderscheid, omdat Hij met Zijn Vader spreekt, Die hen wel kent voor wie Hij hier bidt. Zo hoeven we er niet aan te twijfelen dat dit gebed ook inderdaad verhoord is voor hen die zich bekeerden. Voor sommigen is dat nog op déze dag, voor anderen op het Pinksterfeest of ook daarna. Het bloed dat zij nu vergieten, zullen zij dan door het geloof drinken.

Het lijkt ons toe dat we tot deze gevolgtrekking mogen komen ook vanwege de reden die nu genoemd wordt. Jezus zegt immers: ‘want zij weten niet wat zij doen’. Hierdoor worden zij die het wél wisten, uitgesloten van Zijn voorbede. Jezus bidt, maar alleen voor hen die niet weten wat zij doen. De vervolgers van de Zaligmaker zijn namelijk in twee groepen te verdelen: (a) zij die wél wisten wat zij deden; en (b) zij die dat niet wisten.

a. Er waren er onder de schare die wel wisten wat zij deden. Sommigen van hen waren er heel waarschijnlijk van overtuigd dat Jezus de Messias zelf was. Maar zij vervolgden Hem

om hun aanzien in de wereld niet te verliezen, en vanwege hun nijd en haat tegen Hem – Hij stelde immers hun gruwelijke huichelarij aan de kaak. Er waren anderen die vanwege Zijn werken en wonderen ervan overtuigd waren dat Hij een profeet was, *‘krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk’* (Lukas 24:19). Zij wisten ook wel dat de achtervolging van Jezus een onrechtvaardige daad was; ze wisten dat Jezus onschuldig was en dat zij alleen uit haat en bloeddorst tegen Hem gekant waren.

Zo waren er velen die wel wisten wat ze deden. Sommigen wisten dat ze de Messias ter dood brachten, en de meesten waren ervan overtuigd dat ze verkeerd handelden. Tegen hen was de waarschuwing van Jezus gericht over de zonde tegen de Heilige Geest (Mattheüs 12:32). Ze waren van mening dat zij niet tegen de Heilige Geest zondigden, maar Stefanus noemt hen om die reden verraders en moordenaars van Jezus (Handelingen 7:52). Voor deze mensen bidt Jezus hier niet; Hij bidt niet voor hen die later ook nog de wakers bij het graf omkochten.

b. Maar er zijn ook anderen die niet wisten wat zij deden – mensen die in een blinde drift en opgestookt door de overpriesters, dachten dat ze een goed werk deden door zo tegen Jezus tekeer te gaan.

Het lijkt erop dat er zo ook wel enkelen onder de Schriftgeleerden en de oversten van het volk geweest zijn. Dat geldt zeker voor de gewone Joden, van wie Petrus zegt: *‘Ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, zoals ook uw oversten’* (Handelingen 3:17). En Paulus zegt: *‘Welke niemand van de oversten van deze wereld gekend heeft; want indien zij ze gekend hadden, zo zouden zij de Heere der heerlijkheid niet gekruisigd hebben’* (1 Korinthe 2:8). Maar vooral de heidenen, de Romeinse soldaten, wisten niet wat zij deden. Zij wisten van geen Messias, van geen Zoon van God, maar ze waren niet meer dan blinde uitvoerders van het bevel van de stadhouder.

Zij behoren tot hen voor wie Jezus hier bidt, en dat geldt het meest voor hen die niet moedwillig of door eigen schuld onwetend waren. Met hen heeft Jezus medelijden, en

daarom bidt Hij Zijn Vader om ontferming. Hij zag een menigte van Joden en soldaten tekeergaan – doldriftig en blind voor de feiten. En ook al was hun onwetendheid niet helemaal te verontschuldigen, toch raakt het Hem in Zijn ziel dat ze zo onwetend naar het verderf lopen. Hij treedt als een Voorbidder voor hen op: ‘Ach, Vader, vergeef het hun.’

Nu zou men kunnen vragen: Kan iemand door onwetendheid onschuldig zijn? Nee, beslist niet! Maar die onwetendheid kan de schuld wel minder zwaar maken. Het is veel erger tegen zijn geweten en tegen beter weten in te zondigen dan onwetend. Dat bedoelde Paulus toen hij zei: *‘Ik was een godslasteraar, en een vervolger, en een verdrukker, maar mij is barmhartigheid geschied, daar ik het onwetend gedaan heb in mijn ongeloofigheid’* (1 Timotheüs 1:13). Jezus gebruikt die onwetendheid niet als een reden waarom zij vergeving waard waren of verdienden, maar juist omdat zij die nodig hadden. Ja, het kon hun nog vergeven worden, want zij hadden niet tegen de Heilige Geest maar onwetend gezondigd.

Laat dit voor bekeerde mensen die vóór hun bekering misschien heel goddeloos zijn geweest, enigszins moed mogen geven – u hebt het in uw onwetendheid gedaan. Maar dit is er niet voor bedoeld om iemand een kussen van zorgeloosheid aan te reiken. O nee, ik zeg het alleen als een kleine bemoediging voor gelovigen, die vanwege hun verleden misschien nog heen en weer geslingerd worden. Daarom moet u op vier dingen letten: 1. Bent u ooit al tot diep en ontroerend inzicht gebracht van bepaalde zonden – een inzicht dat u hiervoor nog niet zo goed kende? 2. Hebt u daar een diepe droefheid over gekend? 3. Bent u ermee gevluht naar het verzoenende bloed van Jezus? 4. Bent u helemaal los van die zonde en hebt u ermee afgerekend?

Zo laat Jezus hier zien dat Hij er niet op uit is de schuld van zondaren te verzwaren, maar juist te verlichten. Hij wil een liefdevolle Voorspraak zijn en de Vader ertoe bewegen Zijn gebed te verhoren. Welnu, Hij Die Zichzelf offert voor onwetende zondaren, bidt tegelijkertijd ook voor hen. Terwijl Hij bidt,

verzoent Hij hen met God, en terwijl Hij dit doet, bidt Hij ook voor hen. Hij maakt hen gezond door wie Hij wordt verwond. Zij die Hem de dood bezorgen, bezorgt Hij het leven. Zij die Hem doen lijden, vergeldt Hij met medelijden. Christus heeft Zijn uitverkorenen immers al vergeven en vergeving voor hen verworven, toen zij Zijn vijanden waren. *‘Want Christus, toen wij nog krachteloos waren, is te Zijner tijd voor de goddelozen gestorven’*. Als vijanden zijn wij met God verzoend door de dood van Zijn Zoon (zie Romeinen 5:6,10).

Toepassing

Zo ziet u, godzalige gelovigen, het kruis van uw Jezus is hier een preekstoel, en Golgotha een bedehuis – hier smeekt Hij voor Zijn vijanden. Kom, sta hier even stil bij deze doodsbaar van Jezus, en luister naar Hem met een leergierig hart, nu Hij heilzame lessen geeft die u tot zaligheid zijn.

1. Jezus bad aan het kruis nog om vergeving voor Zijn onwetende vijanden. Toehoorders,

leer hieruit toch om de voetstappen van de Heiland te volgen door ook uw vijanden te vergeven en zelfs voor hen te bidden. Wie deze geest van zachtmoedigheid niet bezit, is geen discipel van Jezus. Wat zijn er veel mensen in ons zogenaamde christendom die haat met haat, vloeken met vloeken, schelden met schelden en slaan met slaan beantwoorden.

Wat zijn er weinig mensen die de grote les uit het Evangelie geleerd hebben. Dat is: het werkelijke kenteken van een kind van God is zijn vijanden lief te hebben en voor hen te bidden. Daarom, vrienden, moet u er steeds voor ijveren om Jezus hierin na te volgen. Misschien zijn er speciale vijanden onder uw familieleden, uw burens of uw medemensen in het algemeen. Voor kinderen van God is dat dikwijls een kruis. Bid toch of God het hun wil vergeven. Vraag of Hij hun een ander hart wil geven en een beter verstand. Het kan uw lot zijn dat u vijanden krijgt omdat u voor en met Jezus bent, vijanden die u vervolgen, u kruisigen of op een brandstapel brengen. Leer dan toch voor hen te bidden en te vragen of God hen wil

bekeren en hun het leven wil schenken. Dat is altijd de geest van het ware christelijke geloof geweest. Dat is het kenmerk van de ware discipelen en bloedgetuigen van Jezus. De geschiedenissen van de martelaren staan er vol mee, en vertellen dat ze in hun laatste ogenblikken nog gebeden hebben voor hun vervolgers. Dat deed de eerste martelaar al, Stefanus, en hierin was hij de eerste volgeling van Jezus. Hij viel op zijn knieën en riep met grote stem: *'Heere, reken hun deze zonde niet toe!'* (Handelingen 7:60). En Paulus zegt van de apostelen in het algemeen: *'Wij worden gescholden, en wij zegenen; wij worden vervolgd, en wij verdragen; wij worden gelasterd, en wij bidden'* (1 Korinthe 4:12-13). De kerkvader Justinus zegt daarom van de eerste christenen in zijn dialoog met Trypho: *'Daarom bidden wij ook voor u, en voor al onze vijanden dat ze berouw mogen krijgen en barmhartigheid verkrijgen.'* Welnu, volg die grote voorbeelden dan na. Gregorius zegt: *'De ziel van een vroom en godzalig mens wordt hierdoor gekenmerkt dat hij, als hij*

achteruitgezet wordt, niet boos wordt, maar juist gaat bidden, zoals Jezus aan het kruis deed toen Hij zei: “Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen”.’ Hieronymus vertelt over Jakobus, de broer van de Heere Jezus, dat hij toen hij van de tempel naar beneden werd geworpen, nog half levend zijn handen uitstreckte en riep: ‘Heere, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen’. Christus heeft immers voor Zijn kinderen geleden om hun ook hierin een voorbeeld na te laten, opdat ze Zijn voetstappen zouden navolgen (zie 1 Petrus 2:21). Petrus laat er direct op volgen: *‘Die, toen Hij gescholden werd, niet terugschold, en toen Hij leed, niet dreigde; maar gaf het over aan Hem, Die rechtvaardig oordeelt’* (vers 23).

2. En u, godzalige vromen en ware begenadigden, zou u zich niet méér op deze plicht moeten richten? Beslist wel, om verschillende redenen. Hierdoor laat u zien dat u gelijkvormig bent aan de Heere Jezus. Hierdoor onderscheidt u zich ook van de onbekeerde en wereldse mensen. Het is de

opdracht van God en Jezus. Jezus is er u in voorgegaan. De heiligen hebben het in praktijk gebracht. Ik denk aan Job, David, Stefanus, Paulus, de eerste christenen. Ja, er zijn zelfs heidenen geweest die dit deden. U zult er uw vijanden door overtuigen en hen voor u inwinnen.

3. Een geschikt hulpmiddel hiervoor is dat u altijd aan deze woorden van de Heere Jezus denkt: ‘zij weten niet wat zij doen’. Denk maar het beste van hen die u beledigen; denk niet direct dat ze dit doen uit bitterheid of uit haat. Denk maar dat ze zo handelen uit onbedachtzaamheid of omdat ze niet beter weten. Dat is het beste middel om hen van hun ongelijk te overtuigen, en zo zal hun verkeerde mening u minder van streek maken.

4. Leer hier ook uit om in de allerzwaarste verdrukking God toch altijd nog uw Vader te noemen – net als de Heere Jezus deed. ‘Vader’, zei Hij, ‘vergeef het hun’. Zo moeten wij ook doen, al lijkt het voor ons vlees dat God

– zoals Job klaagt (Job 30:21) – door zware beproevingen tegenover ons in een wrede verandert, en dat Hij door de sterkte van Zijn hand ons als een hater weerstaat. Als u op de goede manier in Gods heiligdommen ingaat, zult u er met andere ogen naar gaan kijken. Dan zult u bemerken dat Hij juist door de verdrukkingen heen een Vader voor u is. Zijn Vadernaam wordt door de beproevingen niet tenietgedaan, maar juist bevestigd. Hij sluit Zijn vaderlijke hart niet voor u af, maar door de meest dikke wolken van ramp en tegenspoed heen schijnt toch de zon van Zijn genade nog op u. God laat u ondanks alles Zijn barmhartige en vaderlijke hart zien.

Wat is dat toch een vergissing bij velen van Gods kinderen! Zo gauw de Heere Zich ook maar enigszins verbergt, gaan ze twijfelen aan hun staat voor God en durven ze Hem niet meer ‘Vader’ te noemen. Wat is dat nu! Waarop hebt u uw geloof gebouwd? Op snel veranderende ervaringen die uw hart raken en dan wat troost geven? Of op de onveranderlijkheid van Gods genadeverbond, van uw wedergeboorte uit de

Geest, van uw kindschap? Denkt u soms dat Gods liefde verandert door de zonden van hen die Hij Zijn gunst schenkt?

Ja, gelovigen, zo bidt de Heere Jezus hier op aarde voor zondaren en vijanden. Kunt u er dan niet van verzekerd zijn dat Hij in de hemel nog veel méér voor u bidt? Daarom moet u Hem in tegenspoed altijd ‘Vader’ blijven noemen. U moet Hem als een Vader liefhebben en vertrouwen. Vergeet de vermaning toch niet van Hem Die tot u als tot zonen spreekt: *‘Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet als gij door Hem bestraft wordt’* (Hebreeën 12:5).

Zeker, deze plicht moet u beslist nakomen, maar als u die in praktijk mag brengen, ligt er ook een grote troost in voor u.

Als Christus zo al bidt voor Zijn vijanden, kunt u er zeker van zijn dat Hij dit nog méér voor u zal doen – voor u die door genade Zijn vrienden bent geworden. Al is uw liefde niet volmaakt, al is uw godzalige leven gebrekkig, al struikelt u dagelijks in veel zonden, toch

roept Hij nu nog steeds in Zijn heerlijkheid: ‘Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen’ – en dat doet Hij voor u. Zo staat het ook in Job: *‘Verlos hem, dat hij in het verderf niet neerdale, [want] Ik heb verzoening gevonden’* (Job 33:24). Uw zonden zijn voor God niet meer dan daden-uit-zwakheid en daden-uit-onwetendheid. Wat zal de voorspraak van Jezus toch ontzaglijk veel voor u verwerven! *‘Wie is het die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is; ja, wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt’* (Romeinen 8:34). *‘Waarom Hij ook volkomen kan zalig maken degenen, die door Hem tot God gaan, alzo Hij altijd leeft om voor hen te bidden’* (Hebreeën 7:25). Dat betekent niet dat u maar moet gaan zondigen! Maar *‘indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige’* (1 Johannes 2:1).

Hier leeft u onder de voorbeding van de Heere Jezus en onder Zijn bewarende almachtige hand. Zo wordt u zachtjes en veilig geleid,

totdat u door de dood eenmaal zult ingaan in
het huis van uw Vader. Daar zult u, bevrijd van
alle vijanden, eeuwig leven voor de troon.

AMEN

Ja, ik wens abonnee te worden op de Reveil-serie.

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode:

.....

Plaats:

.....

Zend ook een proefnummer aan:

Naam:

.....

Adres:

.....

Postcode

.....

Plaats:

.....

.....
(Handtekening)

Deze antwoordkaart in envelop zenden naar: (voldoende frankeren)

Pieters Media bv
Voorstraat 5
4503 BH GROEDE

Uitgave
STICHTING “SMYTEGELT-FONDS”

REVEREIL-SERIE

Voorzitter
Ds. J. Westerink, Urk

Secretariaat
Heereweg 7, 2161 AB Lisse.

Vrije giften en abonnementsgeld
storten op IBAN: NL94 INGB 0000 5814 92
t.n.v. Penningmeester
“Smytegeltfonds”, Putten

Abonnement: € 12,- per jaar (10 ex.)

**Opgave nieuwe abonnees en
adreswijzigingen aan:**

Pieters Media bv,
Voorstraat 5,
4503 BH GROEDE

of per e-mail: reveil@pietersgroede.nl
www.reveilserie.nl